

pa osnujete tudi vi mlekarske zadruge, kako, to vam prav rada pové kmetijska družba v Ljubljani.

L. P.

Razdelitev premij gospodarjem, ki so napravili primerno ogrado za žebeta.

Konjerejski odbor c. kr. kmetijske družbe razpisal je 1. aprila t. l. 5 premij onim gospodarjem, ki napravijo primerne ograde za žebeta.

Te premije priznal je imenovani odsek sledečim gospodarjem konjerejcem:

1. Gosp. Janko Kersniku, grajščaku in c. kr. notarju na Brdu. Ker je pa g. Kersnik odstopil od darila v denarji, dobil je pismeno priznanje.

2. Gosp. Henriku Feutlerju, posestniku v Postojini.

3. Gosp. Vinc. Majcen-u, posestniku v Bistrici.

4. Gosp. Antonu Strausu, posestniku v Kostanjevici.

5. Gosp. Janezu Telbanu, posestniku v Dulah.

Peto, oziroma šesto premijo, ker ene premije v denarji gosp. Kersnik ni sprejel, dobil ni nikdo, ker vse druge prijavljene ograde niso bile primerno narejene

Nekaj o gnojenji z gipsom ali mavcem.

Gips je spojen iz apna, žveplove kisline in vode, torej žveplokislo apno. Nahaja se kot planinski kamen, vendar redko kedaj. V tem slučaju ga lomijo v rudnikih, meljejo in za tem prodavajo. Mnogovrstni so učinki, ako gips rabimo. Razumno kmetovalstvo ga ne more pogrešati. Deluje tako, da je več in boljšega gnoja hlevskega, pomnožuje hranivne snovi rastlinam na polji in tudi neposredno pospešuje rast.

Čarobni so pa učinki, kedar gips prav rabijo, sicer pa ne vrže niti obresti za potrošeni kapital. Nič ne koristi gips v slabem, nerodovitem, peščenem svetu, ali v mrzli, mokrotni glini, ki vode ne prepušča, pa tudi ne v izpitih njivah, katerim se dolgo ni gnojilo. Malo, če prav nekoliko gips koristi v apnenem svetu. Gips in sploh apno hoče najti hranivnih snovi uže založenih v zemlji. Te zatem gips razkrojiva in rastlinam dovaja, da zamorejo krepko rasti. Tega naj kmetovalec ne pozablja, kedar od gipsa želi velikih učinkov.

Neposredno pa gips močno vpliva ter pospešuje rast. On povzročuje marsikatero izpremembro, razkrojitev in tako dela zemljo rodovitno. Na primer: gips ali prav za prav njegova žveplova kislina zadržuje amonijak, ki se nareja, kedar živalski ostanki gnijejo ali rastline trohnijo v zemlji, ali če na njivo potrošeni gnoj se razkrojiva. Godi se tako, kakor če gnoj rabimo v hlevu ali na gnojišči.

Nadalje razkrojiva gips kovine in rudnine, ki se nahajajo v zemlji. Zlasti pospešuje, da se nareja fosforova kislina, to je tista hranivna tvarina, ki na priliko v koščeni moki prinesena na polje toliko hasni deteljam in stročjim sadežem, da izvrstno rastejo. Te potrebujejo fosforove kisline največ. Gips zabranjuje izhlapanje vode, ki se nahaja v zemlji. On jo namreč popije in tako zemlji ohrani.

Vključ temu pa se vendar prigodi, da gips ne pomaga nič ali zeló malo. To kažejo izkušnje tudi tam, kjer bi sicer kazalo rabiti gips, ker se je pazilo na zgoraj povedani nauk o zemljiščih, katerim je ta tva-

rina zastoj. Kaj je temu vzrok? Najčešče to, da so gips prepozno rabili. Morebiti so ga trosili na deteljišča še le meseca aprila ali maja, ali tedaj, ko je sušno in toplo vreme ter izdatnega dežja več ni ali vsaj malo kedaj.

Brez zadostne vlage ali mokrote gips ostane nerazkrojen in toraj brez koristi. Naj se pomisli, da 1 kilo gipsa potrebuje 400 kilo vode, preden se raztopi popolnem. Toliko vode jemlje iz tal, iz zraka in torej je potrebno, da pada obilo dežja. Zato kaže gips rabiti jeseni ali prav rano spomladi, precej, ko sneg skopni in je na polji komaj za hoditi.

Nekateri porabijo polovico gipsa v jeseni, polovico pa rano v spomladi; vendar kaže vselej ovi najbolj mokrotni letni čas izbrati za gipsanje in treba je gipsa priskrbeti uže pozimi.

Največ hasni gips deteljam in stročjim sadežem pa tudi travnikom, kjer je obilo detelje, se vé, treba odbirati mokrotno vreme. Jako izdatno koristi gips, ako mu za tretjino ali za četrtno primešamo lesnega pepela. Trave rastejo zatem čudovito lepo in bujno, ker so dobile potrebnega kalija. Sena je veliko več in boljšega.

Razumno gnojenje zahteva zvestega dela. Ne smemo tje v en dan delati. Nekateri tedaj odbirajo morebiti 5—10 ali 20 metrov široko deteljišče ter je pognojijo z gipsom v jeseni, zraven imajo drugi del deteljišča, na kateri natrosijo gipsa, polovico v jeseni, polovico rano spomladi, nadalje imajo kos deteljišča, katerega nekaj gipsajo, rano spomladi in kos bolj pozno, in naposled pustijo še kos brez gipsa. Kmalu vidijo razliko in pri košnji se prepričajo s koso in tehtnico, kakošne učinke je imelo razno gipsanje. Podobno se postopa, kedar rabijo gips pomešan z lesnim pepelom. Pri tem dobro storijo, ako nekaj deteljišča potrosijo samo z gipsom, nekaj pa samo s pepelom. Razložek bo kmalu videti. Pomniti pa je za izkušnje, da je treba poskušati zmiraj pri enakih razmerah. Poskušati ne stane nič, toda izkušnje nas učijo in prepričajo. Takošnih izkušenj si v gospodarstvu lahko napravimo mnogo.

Gips ni vsak dober. Imamo takošnjega, ki hrani v sebi malo žveplo-kislega apna, in zopet, v katerem se tega nahaja mnogo. Nekateri gips je pravi, a drugi sleparen.

V Avstriji nahajamo izvrstni modri gips, zlasti v Mödlingu blizu Dunaja. Prodaja ga posebno drnštvo, kojemu naslov se glasi: „Vorderbrühler Gipsbergbau-gesellschaft bei Mödling“. Ovi modri gips so večkrat znanstveno preiskovali, na pr. v izkušalnej štaciji v Kolinu na Českem ali gospodarskejšoli v Požonji na Ogerskem. Našli so skoro vselej 97% žveplokislega apna. Sploh pa je ovi gips jako čist. Gips trosijo z z roko, kedar je vreme tiho in mirno. Računajo 400 do 500 kilo na hektar ali 4 do 5 colnih centov na oral.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 7. Še mlada telica žrè žimo in nesnago iz svojega latstnega repa, ravno tako tudi iz repov zraven stoječe govedi. Kako bi jo tega odvadil? (J. R. v Vg.)

Odgovor. Ako je vse to slaba razvada telice, treba jo je tako k jaslim privezati, da ne more druge govedi doseči. Njeni rep lizati ji pa zamorete zabraniti ako ga ji namažete s kako smradljivo tvarino n. pr. s šmirom, katranom ali petrolejem. Ako pa ta lastnost